

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 14. Concionator vacet sibi, amet solitudinem, & silentium. Symbola.
Allegoriæ. Motiva.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

sed instruxit, catechizavit, & convertit, & per illam Samaritanos ad fidem adduxit. Joann. 4. 6. 29.

Venit ad eum Nathanael cum Philippo, Joann. 1. 47. *Venit Nicodemus nocte* Jo. 3. 2. & his paucis non dedignatus est evangelizare regnum Dei. Marchantius D. Sexag.

Incipiens à Moyse. Luc. 24. 27. Duo- bus pauperibus Discipulis tot mysteria declarare dignatus est Dominus: hodie verò nisi Prædicator plurimos habeat auditores, eosque nobiles; putat operam perdi. Diez. fer. 2. Pasch.

Sufficit ei, qui cognoscendi est potestate prædicator, si ei vel unus inventus sit auditor. Clem. Alex. l. 1. Strom.

Non personarum, sed auditorum, multitudinem in Ecclesia requirimus. S. Chrys. t. 6. hom. de Anna.

Qui sapit, munus concionandi obeat purè ex obedientia, & amore Dei; ac eadem quiete animi, & eadem alacritate, concionetur paucis, & multis; plebeis, & nobilibus. Magnum cogitet se habere auditorem Deum; ac de eo dicat id, quod Plato de Aristotele: hic unus mihi sufficit; plures enim est, quàm mille alii. Cornel. in Eccl. c. 3.

§. XIV.

Concionator vacet sibi; amet solitudinem, & silentium.

Symbola, & allegoriæ.

Tabernaculum ita a facies, decem cortinas.

Ex. 26. 1. Oleast. novit Dominus, quàm facile in contemptum veniant, quæ nobis sunt familiaria: ideo, licet delicias duxerit esse cum filiis hominum, voluit tamen eis multis operculis occultari. Did. Niss. D. 4. Pent.

In seipso posuit tabernaculum suum. Psal. 18. 6. Possunt etiam hæc exponi de Prædicatore. Debet etiam Prædicator habere tabernaculum, debet habere thalamum: in tabernaculo militatur, in thalamo quiescit. Debent enim Prædicatores militare, & pugnare, contra vitia in tabernaculo prædicationis; debent nihilominus quiescere in thalamo contemplationis. Hugo Card. hic.

Qui producit ventos de thesauris suis. Ps. 134. 7. S. Aug. eosdem puto Prædicatores, & ventos. Venti sentiuntur, & non videntur. Did. Niss. D. 3. adv. §. 2.

Vox turturis. Cant. 2. 12. Dicitur Joannes apud Theodoretum, utpote solitarius: Bar-rad. D. 3. Adv. t. 2. l. 2. c. 14. Non vacat à mysterio, quod mutus pater Joannem genuit, qui vox clamantis fuit: semper enim melius vox in silentio generatur, & spiritualis otii quiete sapientia foris proferenda percipitur. Gallfridus lib. allegor. super Luc. Unde Sanctus Basil. in regul. fus. disput. cap. 13. vocat silentium, gymnasium bene loquendi. Novarin. Elect. Sacra.

Piscatores autem descenderant, & lava-

bant retia. Luc. 5. 2. Quare piscatores lavabant retia? Respond. Beda: Piscatores sunt Ecclesiæ Doctores, qui nos reti fidei comprehensos, de profundo ad lumen elatos, quasi pisces littori, sic terræ viventium advehunt. Sed hæc retia modò laxantur in capturam, modò lota plicantur: quia non omne tempus est habile doctrinæ; sed nunc exercenda lingua Doctoris, nunc suimet cura gerenda. Sylveira in Joann. 4. 9. 4.

Exiit, qui seminat. Luc. 8. 5. Unde exiit? de studio, seu cella, ubi debet esse clausus studendo, pensando, & ruminando: quoniam Prædicator, qui vult prædicare fructuosè, non debet ire visitando illum, vel illum. S. Vinc. Ferr. l. 4. D. Sexag.

Ego vox clamantis in deserto. Jo. 1. 23. Prædicator, ut sit admirationi, & terrori, debet fugere oculos hominum. Querit Theophyl. cur vox clamantis in deserto? Respond. ut nè multitudinis malitia particeps fieret; & ut, neminem reveritus, libere reprehenderet: nam si fuisset in Mundo, fortassis consuetudine amicorum, & societate, coinquinatus fuisset. Did. Niss. D. 3. Adv. §. 2.

Debemus esse, sicut imagines: nam si ita procul, apparent pulchræ imagines; sed si appropinquas, videntur aliquæ rugulæ, & maculæ; & tunc despiciuntur. Ità cavete vos Clerici (Prædicatores) nè multum communicetis cum Laicis; nè videant maculas in vobis: quia nimia familiaritas parit contemptum. S. Vinc. Ferr. fer. 2. post Lætare.

Motiva.

Hic est, ecce ante te; festina nunc: hodie enim venis in civitatem &c. 1. Reg. 9. 12. Quid est, quod dicunt puellæ? *festina nunc &c.* nisi quia rarò videbatur in civitate: videlicet tardè veniens, citò recedens. Quò nimirum magisteriò Sanctæ Ecclesiæ Doctor instruitur; ut rarò sit in publico, frequens in secreto, ut quò tardius aspicitur, devotius veneretur. Tunc quidem quasi cœlestis excipitur: quia quò amplius in secreto contemplationis latuit, verbi Dei thesauros ad eos, qui se expectant, ditiores trahit. S. Greg. hic.

Tempus tacendi, & tempus loquendi. Eccl. 3. 7. Qui in silentio, & sub monasterii disciplina, doctrinam sacram fuerit perdoctus; cum auctoritatem fuerit consecutus loquendi, ac prædicandi; tunc Dominus illi præbet opportunò tempore linguam eruditionis; ut cognoscat, quando verbum proponi oporteat. Olympiod. hic.

Adhuc quadraginta dies. Jon. 3. 4. Communatur extraneus, & ad ejus Orationem mores commutat universa civitas. Extraneus loquebatur; ac veluti demissam cœlestis orationem pertimuerunt, & ad unam vocem luctui indulgebant. S. Basil. Seleuc. or. 12. quæst. 1. ad Jonam.

Iesus

Iesus ductus est in desertum. Matth. 4. 1. Oratorem non expedit sepe videre quos docet, aut nimiam familiaritate constringi; ne doctrina viscescat. Rarus fiat, non ex superbia, sed ex dispensatione, ob causam amplioris profectus. Sed vae mihi, & pluribus! qui unum cum auditoribus facti sumus; ut habita sit vilis altissima Christi doctrina. Norma sit nobis, quod fecit Doctor Iesus: nam ex fuga desiderium audientium auxit; ut usque ad desertum venirent turbæ ad requirendum. Sim. de Cass. l. 4. c. 7. Christus nunc prædicare intendebat; ideo voluit omnia facere, quæ Prædicatores facere deberent, antequam prædicarent; & etiam postquam prædicare coperunt. Prædicator enim debet se interdum à populo abstrahere. Abul. q. 5. ad c. 4. Matth.

Accesserunt ad eum turba multa. Matth. 15. 30. Unde tanta tunc ad illum populi excursio? Abul. q. 89. venerunt nunc multa turbæ; quia nunc Christus veniebat quasi novus in terram illam: nam steterat aliquamdiu in terra Tyri, & Sydonis; & tunc Judæi non audiebant verbum ejus. Nunc vero cum rediit, ex desiderio conveniunt multi: quia carentia præstat desiderium. Did. Niss. D. 4. Pent. §. 1.

Erat in deserto Joannes. Luc. 3. 12. 14. Nutriunt & sylvæ Concionatores. En Joannes non ex eo Concionatorum genere, qui solò vocis boatu vulgus terrent; sed quem Scribæ percontarentur, & milites; quem rex libenter audiret; eruditur in antris; fugit, non è paginis doctrinam, sed è cortice, ferarum condiscipulus, silentii auditor, discipulus solitudinis. A silentio didicit declamare. Non dedecet Concionatorem eremus; imò, nisi solitudini assuecat, non ad Deum homines convertet; sed ad filios hominum ipse convertetur. Oliva l. 13. Strom. in Luc. 1. 80.

§. XV.

Concionator sit orationi deditus.

Figure, & Symbola.

Domine Deus occurre, obsecro mihi hodie. Gen. 24. 12. Eliezer servus Abrahamæ, perveniens in Mesopotamiam, ubi sponfam Isaac filio Abrahamæ electurus erat, prius orationi se dedit. Cum Concionator sit paronymphus, & sponfam divino sponso quærat; necesse habet orare, ut in tanti momenti negotio à Deo dirigatur. Diez. Concionat.

Si contra Deum fortis fuisti, quando magis contra homines prævalebis. Gen. 32. 28. Hoc de Concionatore dic orationi dedito. Diez. ib. *Flevit, & rogavit eum.* Ol. 12. 4.

Tribue sermonem compositum in ore meo, & transfer cor illius. Esth. 14. 13. orat Esther Deum, pro salute populi regem allocutura. Sic Concionator, populum pro majori causâ, animæ scilicet salutem, allocutus orat; sermonemque à Deo ardentem, & corda auditorum à vitis ad virtutes transferentem petat. S. Aug. l. 4. de doctr. Christ. c. 30. Si regina Esther oravit pro gentis

Polyanth. Sacr. Tom. I.

sua temporaria salute, locutura apud regem, ut in os ejus Deus congruum sermonem daret; quanto magis orare debet, ut tale munus accipiat, qui pro æterna hominum salute, in verbo, & doctrina, laborat? Barrad. D. Sexag. t. 2. l. 10. c. 2.

Sonet vox tua in auribus meis. Cant. 2. 14. Cur non in auribus aliorum, cum ad aures populi, non Dei, prædicatio dirigi solet? Cupit sponsum, ut omnis vox, quæ ad aures populi pervenire debet, prius auribus Dei sonet; & Prædicator cuncta, quæ locuturus est populo, prius orationem ipse cum Deo conferat; ut ipse dirigat, probet, intus doceat, & cordi imprimat. Velut si ignarus discipulus declamationem, quam coram multis est habiturus, Magistro recitet; ut emendet eam, & poliat. Sicut Moyses omnia, quæ populo tradebat, conferebat cum Deo Ex. 19. 19. & 33. 11.

Impleverunt ambas naviculas. Luc. 5. 7. Duæ naviculæ, prædicatio, & oratio. Sim. Cass. l. 9. c. 15.

Illi copiam duodecim. Luc. 9. 17. signant duodecim Apostolos: ex quo datur forma Prædicantibus; ut non nova, & de cordibus suis adveniant: quia Dominus non curavit novos panes ad reficiendam turbam. Sed sicut Dominus multiplicavit divinâ benedictione quinque panes hordeaceos; sic omnis abundantia veræ doctrinæ sumi debet ex fundamento Sacræ Scripturæ, multiplicanda per orationem, quâ in cœlum respicitur; & devotione, quâ benedicitur; & meditatione, quâ frangitur; & prædicatione, quâ distribuitur, & explicatur. S. Bonav. hic.

Motiva.

Apparuerunt fontes aquarum. Ps. 17. 16. Fontes sunt vulnera Jesu Christi; quæ sunt fontes aquarum, id est, gratiarum, vel doctrinarum: ubi debet Prædicator haurire, quod aliis prædicet. *Hauris aquas in gaudio &c.* Il. 12. 3. Hugo Card. in Pl. hic.

Cor suum trades ad vigilandum diluculo ad Dominum. Eccl. 39. 6. & in conspectu altissimi deprecabitur. Sequitur: & ipse tanquam imbres, mittes eloquia sapientiæ suæ, & in oratione confitebitur Domino. v. 9. Alludit ad Deut. 32. 2. *Concresecat, ut pluvia, doctrinam eam.* Imber ergo notat eloqui, & sapientiæ, primò copiam, secundò suavitatem, tertio fecunditatem; quod fructum è cordibus laudentium producat similem illi, quem imber producit è terra; quartò quod è nube sapientiæ proferatur quasi è re non terrena, sed cœlesti; adeoque ejus originem esse à Deo in cœlis. Corn. hic.

Nos verò orationi, & ministerio verbi instantes erimus. Act. 6. 4. Dicunt primò orationi, quia, ut in vita activa ministerium prædicationis bene fiat, prius per orationem dicenda ruminentur. S. Gregor. mor. l. 6. c. 17. ut qui erit contemplantes sorbeant, quod occupati erga proximos loquentes refundant. S. Aug. l. 4. de doctr. Chr. c. 15. fit orator, antequam Doctor,

Qq

ipsa